

Verslag van de vergadering van de Voorlopige Raad van Diensthoofden op WOENSDAG 14 JUNI 1950 onder voorzitterschap van Z.E. de Gouverneur van NIEUW-GUINEA.

Aanwezig zijn de heren :

J.P.K. van ENCHOUD	Diensthooft van Binnenlands Bestuur en Justitie (DEBJ).
Ir. A.P. WEITBERG	Diensthooft van Economische en Technische Aangelegenheden (DETA)
Dr. J.C. van HOEVE	Diensthooft voor Gezondheidszorg Sociale en Culturele Aangelegenheden (DGSCA).
Kolonel K.J. LUCHSINGER	Commandant van het Commando NIEUW GUINEA (CONG).
Kapt.Ltz. A.H.J. van der SCHATTE OLIVIER	Commandant Marine NIEUW GUINEA (OLMNG)
Dr. H.K.J. COHAN	Hoofd van de afdeling Justitie van de Dienst voor B.B. en Justitie.
J.C. BAARSJUL	Gouvernementssecretaris.
Mr. W.C. van BEEK	Officier van Justitie, is wegens uitstedigheid afwezig.

De Voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom, in het bijzonder aan C.C.N.G. en C.M.R.N.G., die uitgenodigd zijn de vergadering bij te wonen.

Vervolgens schetst de Voorzitter aan de hand van de desbetreffende bepalingen uit de Bewindsregeling NIEUW GUINEA de positie van de Raad van Diensthoofden in het Startbestel van NIEUW GUINEA, de welke tevens een mede-wetgevende is zolang de NIEUW GUINEA-raad nog niet is geconstitueerd.

Na orop gewezen te hebben, dat de Raad in zijn huidige samenstelling als een voorlopige is te beschouwen en door de Gouverneur zal worden voorgezet, zolang de leden van de Raad nog niet door de Kroon zijn benoemd, deelt de Voorzitter mede, dat hij voornemens is de kwestie van de definitieve voordrachten met de NEDERLANDSE REGERING te zullen bespreken gedurende zijn voorgenomen reis naar NEDERLAND. Het is zijn bedoeling om alsdan C.C.N.G. en C.M.R.N.G. voor te dragen als buitengewone leden van de Raad en wellicht ook enkele niet-ambtelijke leden. C.C.N.G. en C.M.R.N.G. zullen intussen steeds uitgenodigd worden de vergaderingen bij te wonen. De vergaderingen zullen zoveel mogelijk eens per week worden gehouden, en wel op ZATERDAG-ochtend.

Na deze inleiding wordt overgegaan tot behandeling van de agendapunten.

1. Ontwerp-besluit tot opheffing van het neo-zelfbestuur NIEUW-GUINEA

DEBJ stelt voor de inwerkingtreding van dit besluit op een latere datum te stellen aangezien nog veel Landschaps personeel dient te worden ingepast. De Voorzitter wijst op artikel 4 van de Ontwerp-Ordonnantie, waarbij is bepaald, dat het land de rechten en verplichtingen van het opgeheven neo-zelfbestuur heeft overgenomen, zodat ook de inpassing van het gewezen Landschaps personeel met terugwerkende kracht van Landswege kan geschieden. Aangezien de Raad van Diensthoofden met het ontwerp-besluit instemt wordt dit overeenkomstig de voorgestelde tekst door de Gouverneur vastgesteld.

Teneinde eventuele ongerustheid bij de betrokken Landschap dienaren weg te nemen zal een circulair dienaangaande worden rondgezonden. Over de tekst daarvan zal nader overleg met DBBJ worden gepleegd.

2. Ontwerp-ordonnantie tot regeling van de rechtsgevolgen van de opheffing van het neo-zelfbestuur.

Op verzoek van de Voorzitter wordt door Dr. COWAN nog een uitvoeriger toelichting gegeven dan in de Memorie van Toelichting is vervat. De Raad van Diensthoofden kan zich met de voorgestelde ontwerp-ordonnantie verenigen.

3. Gedeeltelijke toepasselijk verklaring van de Epidemie-Ordonnantie voor geheel NIEUW-GUINEA.

Op verzoek van de Voorzitter deelt DGSCA mede, dat bedoelde ordonnantie destijds alleen toepasselijk is verklaard voor ZUID NIEUW-GUINEA in verband met het voorkomen aldaar van venerisch granuloom en gonorrhoe. Ook nu nog komen deze ziekten daar vrij veelvuldig voor. Bescherming van de Papoeas aan de NOORDKUST, bij wie deze ziekten nog onbekend zijn, moet, mede in verband met de toelating van kolonisten noodzakelijk worden geacht.

DBBJ vraagt of hier sprake is van een tijdelijke dan wel van een blijvende maatregel aangezien in het laatste geval een voorziening bij ordonnantie aangewezen lijkt in verband met het bepaalde bij artikel 8 lid 2 van de Epidemie-ordonnantie. DGSCA had zich gedacht de maatregel voor de eerste 10 jaar te treffen. In verband hiermede wordt besloten, het betreffende onderwerp van de agenda af te voeren en in de vorm van een Ordonnantie op de volgende vergadering opnieuw ter sprake te brengen.

Naar aanleiding van een vraag van de CCNG, antwoordt de DGSCA, dat autochthonen van de Zuidkust, die als arbeidskrachten naar de Noordkust komen bij binnenkomst worden onderzocht. Ook de NNGPM laat haar arbeiders bij aankomst onderzoeken. Nader zal DGSCA advisoren inzake de wenselijkheid om de inheemse werkkrachten zowel bij vertrek als bij aankomst te doen onderzoeken.

4. Als volgende punt stelt de Voorzitter aan de orde de ALGEMENE TOESTAND op NIEUW-GUINEA.

Spreker wil hierover niet veel zeggen, omdat een minutieus behandeling bij bespreking van de begroting kan geschieden. Daarom wil spreker volstaan met enkele persoonlijke indrukken, die hij tijdens zijn jongste dienstreis heeft opgedaan.

Als positief punt kan worden medegedeeld, dat de politieke toestand in het algemeen niet onbevredigend is. Wellicht mede als gevolg van de ontwikkelingen in het RIS-gebied zijn vele weifelachtigen naar de Nederlandse kant overgegaan. Het is duidelijk, dat men begint te twijfelen aan het herhaaldelijk door de RIS geschilderde paradijs en dat men min of meer bevreesd is voor eventuele represailles indien zou worden besloten, dat NIEUW GUINEA onder gezag van de RIS zou komen.

Als minder positieve punten wijst spreker op :

- a. Onvoldoende voorzieningen inzake verbindingen,
- b. id id inzake de bevoorrading en
- c. id id inzake de behuizing

- a. Wat het eerste punt aangaat dient allereerst gewezen te worden op het wegvallen van de vliegverbindingen met HOLLAND. Reeds geruime tijd geleden is op het gevaar hiervan de aandacht van de Regering gevestigd, doch een positieve oplossing voor dit vraagstuk is nog niet verkregen.

In opdracht van de NEDERLANDSE REGERING zijn thans besprekingen in gang tussen het Hoge Commissariaat te DJAKARTA en de betreffende luchtvaartmaatschappijen.

Als voorlopige oplossing zal de burger- en militaire post worden medegegeven met het Marine vliegtuig, dat in opdracht van de Minister van Marine bij wijze van proef 1 x per week een verbinding met Port Darwin zal onderhouden.

CONG deelt mede, vernomen te hebben, dat ten behoeve van de liquidatie van het KNIL skymasters naar Indonesië zullen komen, die in 1 maand tijd ongeveer voor 5 vluchten naar NIEUW GUINEA zouden kunnen worden ingezet. Inzake de interne verbindingen deelt de Voorzitter mede, dat de heer SCHIPPER, gezagvoerder van de KLM na enige maanden vertraging hier is aangekomen om hem te adviseren inzake het binnenlandse vliegverkeer. Spreker heeft de heer SCHIPPER niet aan een nauwomschreven opdracht willen binden, doch hem verzocht contact te zoeken met allen die belang hebben bij de interne verbindingen en na verloop van 3 à 4 weken in grote lijnen te rapporteren wat nodig geacht moet worden voor instandhouding van de bestaande verbindingen en voor het totstandbrengen van de verdere uitbreiding.

CMRNG deelt mede de heer SCHIPPER te hebben aangeboden om alle marine-lijnen eens mede te vliegen en alle beschikbare gegevens terzake van de Marine te bestuderen. DBBJ heeft reeds een uitvoerig onderhoud met de heer SCHIPPER gehad en is met hem tot de conclusie gekomen dat een Dakota-verbinding voor de hoofdlijnen zo gezien het beste is met daarnevens klein materieel voor nevenlijnen. Piper cups zullen uiteindelijk wel te duur zijn omdat daarvoor een uitgebreide grondorganisatie nodig zal zijn. Voorlopig komt feitelijk alleen in aanmerking het traject HOLLANDIA-SARMI; wellicht is het mogelijk hiervoor een Australische Maatschappij in te schakelen. Het voordeel van luchtverbindingen staat overigens vast; vele ambtenaren moesten nu langdurig hun standplaatsen verlaten, omdat de meeste trajecten te voet moesten worden afgelegd, die per vliegtuig in zeer korte tijd kunnen worden gedaan. Dit zou voor alle diensten uiteindelijk veel tijd en geld besparen.

DETA is tijdens zijn besprekingen met de heer SCHIPPER tot ongeveer gelijke conclusies gekomen. Inzake de luchtkarteringen heeft de heer SCHIPPER hem aangeraden geen eigen organisatie op te richten, doch een plan voor een aantal jaren tegelijk op te maken en dit, voor zover de jaarlijkse begroting het toelaat, door een van de reeds bestaande organisaties te laten uitvoeren.

De Voorzitter deelt mede, de Regering reeds om inlichtingen te hebben gevraagd met betrekking tot de resultaten van de luchtkarteringen door de Amerikaanse Luchtmacht, waarbij naar hem bekend, ook NIEUW GUINEA betrokken is geweest.

CMRNG meent, dat de kaarten in RANDOENG liggen en bij de Souvereiniteitsoverdracht zonder meer aan de RIS zijn overgedragen.

Op verzoek van de Voorzitter zal de CONG deze aangelegenheid nog onderhands voorbrengen bij de Generaal van LANGEN, Chef Staf van de Commandant van de Nederlandse Landstrijdkrachten in INDONESIË.

DBBJ meent zeker te weten, dat ook AUSTRALIË over het nodige kaarten-materieel moet beschikken en acht het nu wel de gunstige tijd om te trachten daarover de beschikking te krijgen. De stemming is daar niet meer zo anti-NEDERLANDS als een poos geleden.

De Voorzitter zegt toe de heer TEPPEMA hiervoor te zullen aanschrijven en verzoekt DEBBJ om opgave van de benodigde gegevens.

CCNG deelt nog mede weliswaar een groot aantal topografische kaarten te hebben ontvangen, doch, naar een vluchtig onderzoek heeft uitgewezen, grotendeels op RIS-gebied betrekking hebbende.

DETA zal hierover nog nader contact met de CCNG opnemen, teneinde zo spoedig mogelijk tot inventarisatie van het aanwezige te kunnen komen.

Ten aanzien van de verbindingen ter zee kan worden opgemerkt, dat weliswaar door de ZPM een regelmatige, rechtstreekse verbinding van de grote kustplaatsen wordt onderhouden, doch dat er groot gebrek bestaat aan klein materieel om de verbinding te onderhouden met de plaatsen welke de ZPM niet kan aandoen. De boten, welke thans op de verschillende bestuursposten nog aanwezig zijn, behoeven schier alle grote reparaties om weer in de vaart gebracht te kunnen worden.

Daarom dient zo spoedig mogelijk een Dienst van Scheepvaart te worden ingericht. Indien daarvoor toestemming kan worden verkregen van de betreffende Marine-autoriteiten lijkt het gewenst de organisatie en het beheer van deze dienst onder te brengen bij de Marine.

Spreker stelt zich voor dit punt nader te bespreken tijdens de aanwezigheid van de Staatssecretaris van Marine. Indien hieromtrent overeenstemming is verkregen kan een uitgewerkt plan worden opgemaakt, waarbij inbegrepen de aankoop van nieuw materieel. Alleen op deze manier zal het mogelijk zijn ook de export op gang te brengen.

CMRNG deelt nog mede, dat grote kans bestaat op de beschikbaarstelling van een tweede LT. Ook dit punt zal bij het aanstaande bezoek van STASMAR nader kunnen worden besproken.

- b. Wat de bevoorrading betreft dient er naar te worden gestreefd, dat op korte termijn een zodanige toestand wordt geschapen, dat men tegen redelijke prijs kan aanschaffen, wat in een normaal bestuurd land verkrijgbaar is. Uiteraard geen luxe, doch wel de normale artikelen welke het leven enigszins kunnen veraangename. Vooral op de verschillende buitenposten is de toestand thans veelal nog zo, dat allesbehalve reden tot tevredenheid kan bestaan.

Dit is niet bedoeld als critiek op de bevoorradingdienst; ook deze dienst is nog in opbouw en voorts is het nu eenmaal niet mogelijk een goed uitgestreken goederen voorziening te bewerkstelligen zonder goede verbindingen.

- c. Wat betreft het derde punt, de behuizing, heeft spreker moeten constateren, dat deze over vrijwel de gehele linie ver beneden peil is. Ook dit echter is het gevolg van allerlei oorzaken, waarop spreker in deze vergadering niet nader wil ingaan. Met DETA werd overeengekomen, dat alle desiderata terzake van de verschillende diensthoofden in de begroting voor 1950 zullen worden opgenomen, opdat een indruk zou worden verkregen van hetgeen op korte termijn noodzakelijk is. Bij de bespreking van de begroting zal dan een prioriteits-schema worden vastgesteld en aan de hand van de bouw-capaciteit een tijdschema.

CCNG stelt voor om door beschikbaarstelling van materiaal het bouwen door particulieren mogelijk te maken en merkt hierbij op, dat door de NIGIMY tot dusverre nog geen bouwmaterialen voor particulieren zijn geïmporteerd.

De Voorzitter deelt mede, DETA reeds berecht te hebben gegeven om bij zijn eerstvolgende bestellingen van bouwmaterialen rekening te houden met de particuliere behoeften, o.a. voor de kolonisten uit MANOKWARI, en zal hierover verder advies vragen van de Centrale Coordinati Commissie voor Bevoorrading en Verbindingen. De moeilijkheid is echter, dat, zolang de begroting niet is vastgesteld voor elke bestelling incidenteel toestemming van de NEDERLANDSE REGERING moet worden gevraagd.

5. Vervolgens stelt de Voorzitter aan de orde het vraagpunt van de BENOEMING van INDONESIËRS in OVERHEIDSDIENST van het GOVERNEMENT van NIEUW GUINEA, /zodanige benoemingen zijn niet in strijd met artikel 8 van de Bewindsregeling. NIEUW GUINEA, aangezien bij de RTO is overeengekomen, dat de verdragspartners vrijelijk personeel van hun overheid kunnen aanwerven onder de staatsburgers en in dienst van de NED. het rechtsgebied van elkander. Hierdoor wordt deze aanleggen van de NED. REGERING zijn gelegenheid teruggebracht tot een kwestie van beleid: kunnen wij betrokkenen gebruiken en zo ja past hun tewerkstelling dan in het kader van de algemene opbouw van het ambtelijk apparaat en is hun werkzaamstelling in verband met politieke repercussies mogelijk.

DEBJ merkt op, dat de politieke kant plaatselijk verschillend is. In de tweede plaats zou hij als algemene regel geen Indonesiërs willen aannemen voor functies, welke potentieel binnen het bereik van de autochtone bevolking liggen, teneinde de middenlaag van "amberies" te laten verdwijnen (hieromtrent merkt de Voorzitter op, dat het nog wel geruime tijd zal duren, door die functies ook daadwerkelijk door autochthonen kunnen worden bezet en dat, als de zaken niet al te ongunstig verlopen. z.i. ook Indonesiërs voor soortgelijke functies in aanmerking zullen kunnen komen.) Zij zouden dus slechts in aanmerking kunnen komen voor hogere posten, die dan echter voor Nederlandse onderdanen verloren zouden gaan. Wellicht zullen wij hiertoe in enkele gevallen moeten overgaan om onze goodwill te tonen. De Voorzitter merkt op, dat dit laatste in gevallen, welke hem thans bekend zijn niet opgaat, omdat het in het bijzonder Indonesiërs betreft, die bij de RIS geen personae gratae zijn. Wat betreft de politieke repercussies, is het mogelijk, dat dit gevaar na de bepaling van de status van NIEUW-GUINEA niet meer zo groot zal zijn. De vergadering gaat accoord met het voorstel om deze benoemingen aan te houden totdat een beslissing inzake de status zal zijn genomen.

Op een vraag van DGSCA antwoordt de Voorzitter dat voors hands uiteraard eenzelfde standpunt zal worden ingenomen t.o.v. in INDONESIË verblijvende (Indonesische) sollicitanten en dat verzoeken om toelating van (Indonesische) particulieren, zoals bijv. van geestelijke voorgangers, slechts aan de hand van de geldende toelatings-bepalingen en vooralsnog de huisvestings-mogelijkheden - zullen worden beoordeeld.

Naar aanleiding van een vraag over de resultaten van de benoemingen van de commissie SOEPARMO merkt de Voorzitter op, dat de termijn voor wederaanmelding, welke door het Hoge Commissariaat te DJAKARTA eigenmachtig tot eind MEI is verlengd, inmiddels is verstreken en dat geen aanmeldingen van Landsdicareren of gewezen Landschapdicareren zijn ontvangen. Dit zal telegrafisch aan het H.C. worden bevestigd.

In zijdelings verband met vorenstaande deelt GMRNG nog mede, dat bij werving voor matroos bij de Kon. Marine 10 plaatsen voor NIEUW GUINEA beschikbaar zijn. Gegadigden moeten 6 jarig L.O. hebben genoten. Naar aanleiding van een vraag van de Voorzitter of het niet mogelijk zou zijn dat ten behoeve van een klein aantal autochthone gegadigden de hand wordt gelicht met de opleidingscis, merkt DBJ op, dat de Papoea-jongens al eenling in het Hollandse milieu stellig niet zal kunnen aarden; in groepsverband is dat gevaar z.i. niet zo groot.

6. Bij de Rondvraag doet de Voorzitter mededeling van zijn informatieve besprekingen met de Generaal Van LANGEN over de mogelijkheid, om een groot aantal Ambonense militairen van het K.N.I.L., die als gevolg van de omstandigheden niet naar hun negorijen kunnen worden teruggezonden en thans een potentiëel gevaar in de R.I.S. vormen, tijdelijk met vrouwen en kinderen op NIEUW GUINEA op te vangen. Aan Generaal van LANGE is duidelijk gemaakt, dat het bestaande apparaat op NIEUW GUINEA hierbij op geen enkele wijze behulpzaam zal kunnen zijn, noch met personele noch met materiële middelen.

De volgende vergadering wordt bepaald op ZATERDAG
24 JUNI 1950 des voormiddags 9 uur.